

Per Øverland: Historieglimt 210

Falkentrioen

Falken var en sportsklubb på Lademoen og trioen er de tre skøyteløperne

Falkens medlemsblad, 1948. Fra Lars K. Brechan.

Hjalmar Andersen (Hjallis), Sverre Farstad og Henry Wahl fra denne klubben. De skapte klubbens storhetstid i årene etter den andre verdenskrigen. Falken var en av de mange gutteklubbene for sport som ungdommene selv startet på Lademoen. Falken fikk sin egen bane på Reina. Reinabanen ble et eldorado for ungene og ungdommene på Lademoen både sommer og vinter. Kanskje ble vinteren den aller beste tiden fordi banemester Karl Brechan var noe av en trollmann med isen. Om sommeren var det fotballkamper og friidrettsstevner.

Høydehopperen Ole Benjaminsen var en legende. Han hoppet 1,98 meter med saksestil på Bislett. Fotballkampene mellom Falken og Ørn var spennende. Kampene samlet flere hundre ivrige tilskuere fra hvert av lagene. Det var oppgjør mellom de to lokallagene som var det to beste arbeideridrettslagene i byen. De var jo nære naboer. Falken var fra Ner-Lamoen. Ørn var fra Øver-Lamoen. Den gangen var det selvsagt at spillerne var fra det strøket som laget

representerte. Om vinteren var det skøytestevner. De ble etter hvert både nasjonale og internasjonale. Karl Brechan var banemester. Hans evne til å lage og preparere god skøyteis gikk det frasagn om over hele landet. Trygve Barø fra sportsklubben Ørn gikk 500-meteren på datidens fantastiske tid 42,5. Da krigen kom, ble Falkenbanen tatt i bruk som vedlager for byen. Etter krigen måtte Falken bruke andre baner.

Karl Brechan var trener for Falkentrioen. Han manglet ikke selvtillit. I Falkentrioens dager sa han en gang: *«Det er ingen kunst å få fram løpere som Hjalmar å'n Sverre å'n Henry. Den store utfordringen er å finne ledere som meg!»* Under VM i Eskilstuna i 1950 skulle Hjallis gå 10.000 meteren. Isen var bløt og løpet utsatt til om kvelden. Hjallis spurte om skjema. Han hadde tenkt på 20 blank. Svaret var et skjema på 17.50. Hjallis sa: *«Du e ikke rætt!»* Brechan svarte: *«Hold kjæften din å gå du gut! Du har ikke noe greia på det her!»* Og Hjallis gikk på 17.40! Dette høres barskt ut, men treneren var noe av hemmeligheten bak Falkentrioen.

La oss møte de tre løperne og begynne med den eldste. Det var Henry Wahl som var født i Odda 9. mars 1915 og døde i Trondheim 13. oktober 1984. Han var en tid til sjøs. Han begynte i Trondhjem Skøyteklubb i 1926, men gikk over til Arbeidernes idrettsklubb (AIK). I 1936 ble han nummer fire i det europeiske arbeidermesterskapet i Oslo. Krigen avbrøt hans skøytekarrière. I 1945 var han 30 år. Han gikk over til Falken da AIK ble nedlagt. Han bodde i Gamle Kongevei 1. I 1947 var det norsk mesterskap på Stadion på Øya. Mildvær gav bløt is, tilskuere fylte stadion og Oslo idrettslag var favoritt, men Henry Wahl ble Norgesmester! Samme år fikk han sjetteplass på Bislett i verdensmesterskapet (VM). Et bilde av ham fra 1947 finnes på digitalmuseet. I 1948 fikk han bronse i VM og i 1951 bronse i EM. Han satte ny personlig rekord på 1500 meter i 1952, 37 år gammel.

Sverre Farstad var født i Trondheim 8. februar 1920 og døde i Oslo 13. oktober 1984. Navnet kom fra Farstad ved Hustadvika i Romsdal der forfedrene bodde. Han begynte med skøyter og fikk et mesterskap både på 1500 og 3000 meter i 1938. Også hans karrière ble delvis ødelagt av krigen. Han var 25 år da krigen sluttet. Han var en allsidig idrettsmann og fikk Egebergs ærespris som allsidig idrettsmann.. Ved siden av skøytene ytet han det fremragende innen boksing, pistolskyting, svømming, vektløfting og på sykkel! To ganger tok han

sølv i NM i vektløfting! På skøyter ytet han det fremragende. Høydepunktet var gull og OL-rekord på 2.17.6 på 1500 meter i St. Moritz i 1948. Han var den første trønder som tok gull i et vinter-OL. Sverre Farstad var på topp i årene 1947 til 1949. I 1947 tok han sølv i VM på Bislett med seier i 500 og 1500 meter. I 1948 kom gull på 1500 meter i OL. I 1949 ble han europamester i Davos. Den gangen kunne en ikke leve av en idrettskarrière. Han jobbet i ulike yrker. Tidlig var han i utenriksfart i flere år. I årene 1957 til 1960 var han landslagstrener i Italia. I senere år var han sportsjournalist i Arbeiderbladet i Oslo. Det var han da han døde 58 år gammel.

Hjalmar Andersen ble født i Rødøy på Helgeland 12. mars 1923 og døde i Oslo 27. mars 2013. Han var den yngste i Falkentrioen og den som kom lengst som skøyteløper. I 1952 skrev den svenske reporter Olaf Broth i Svenska Dagbladet ifølge 50-års-beretningen om Falken (i et litt fornorsket svensk!): *«Hjallis den omöjliga. Hvor skal man plassere den glade Hjallis i Idrettens Pantheon? Kommer hans navn til å bli skrevet inn blant de odödliga i særklassen Nurmi, Owens, Haegg, Dempsey, Tilden? Hjallis er en grandios idrettsman.»* Dette ble skrevet midt i hans karrière. Hans skøytekarrière er så omfattende at den bare kort kan summeres opp: På rad vant han femti 5000 metere! I de tre årene 1950 til 1952 vant han NM, EM og VM på rad! Dessuten tok han tre gull under OL i Oslo i 1952. Han ble hele nasjonens gullgutt og fikk tilnavnet Kong Glad. Dette tilnavnet fortjente han også lenge etter karrièren. Den som husker ham fra hans utallige kåseri som trollbant ulike forsamlinger med sin trønderhumor, husker nettopp Kong Glad. I senere år var han sekretær i Velferdskontoret for handelsflåten og bodde i Tønsberg. Ved Vår Frue kirke har gutten fra Lademoen fått sin statue.

I dag er det store penger i idretten. Før var det ikke så greit å skaffe det nødvendige. Økonomien var særlig et problem for arbeideridrettslagene. Når Falken for eksempel skulle sende utøvere til stevner enten i Trøndelag eller ellers i landet, måtte det pengeinnsamling til. Det ble gjort slik: De arbeidsløse ble først bedt om å bidra med noen ører eller kroner. Når disse pengene var talt opp, visste klubben hvor mye de fikk under hele innsamlingen. De som var i lønnet arbeid kunne selvsagt ikke gi mindre enn de arbeidsløse! Økonomien var et problem, men de greide brasene! Senere har det blitt bedre.